

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๔๒

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒

เรื่อง ศาลจังหวัดหล่มสักส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก)
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดหล่มสักได้ส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก)
ซึ่งเป็นผู้ร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง
การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖
เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์มาตรา ๑๔ พระราช
บัญญัติดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงิน มาตรา ๔ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และ
มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีแพ่ง
หมายเลขดำที่ ๔๒๑/๒๕๔๑ ยื่นฟ้อง บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด ที่ ๑ บริษัท เมทเทนพาร์ค
อินเตอร์เนชั่นแนล กอล์ฟ แอนด์ รีสอร์ท จำกัด ที่ ๒ นายประสม ประคุณศึกษาพันธ์ หรือประคุณสุขใจ
ที่ ๓ นางรัชนิกร หรือ จารุภา ประคุณศึกษาพันธ์ หรือประคุณสุขใจ ที่ ๔ เป็นจำเลยในข้อหา กู้ยืมเงิน
กู้เบิกเงินเกินบัญชี อาวัล คำประกัน บังคับจำนอง โดยให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์
เป็นเงินจำนวน ๒๕,๔๒๕,๖๕๐.๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๗๕ ต่อปี ของต้นเงิน
๒๑,๓๔๕,๔๗๘.๘๖ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้ให้โจทก์เสร็จสิ้น

ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะประเด็นการคิดดอกเบี้ยของโจทก์
ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า โจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปีได้ เนื่องจากตามสัญญา
ระบุดอกเบี้ยไว้ไม่เกินอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บอาจต่ำกว่าหรือสูงกว่า
ที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยโจทก์ต้องแจ้งให้ทราบเป็นคราวๆ ดังนั้น การที่โจทก์ไม่แจ้งการปรับเปลี่ยน
อัตราดอกเบี้ยให้ผู้ร้องทราบ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ย่อมตกเป็นโมฆะ และ
การที่โจทก์อ้างว่าผู้ร้องผิดนัดและคิดดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี ดอกเบี้ย
ในส่วนนี้มีลักษณะเป็นเบี้ยปรับหรือค่าเสียหาย จึงไม่ควรเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ไม่ใช่ ๑๕.๕ ต่อปี

ตามฟ้อง ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ว่าการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ไม่ชอบ เพราะขัดต่อพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน มาตรา ๑๔ และมาตรา ๔ ตามลำดับ ทั้งนี้ โดยมีเหตุผลว่าพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ มาตรา ๑๔ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน มาตรา ๔ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้ ดังนั้น ในการคิดอัตราดอกเบี้ยต้องเป็นอำนาจของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเท่านั้น แต่ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ในข้อ ๓ (๔) ที่ว่า “...เว้นแต่ในกรณีลูกค้าที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข ธนาคารพาณิชย์จะเรียกดอกเบี้ยและส่วนลดได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศกำหนดสำหรับลูกค้าที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข” ดังนั้น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าวจึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ทั้ง ๒ ฉบับข้างต้น และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ปัญหาข้อโต้แย้งนี้ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน ผู้ร้องจึงขอให้ศาลจังหวัด หล่มสักการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งข้อโต้แย้งของผู้ร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ตามคำร้องของผู้ร้อง มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัย คือ

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ มาตรา ๑๔ และ พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน มาตรา ๔ หรือไม่

และ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเอง หรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ

ได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด นั้นเป็นประกาศที่มีได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และประกาศดังกล่าวไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงให้ยกคำร้อง

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ